

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/70/2017
Identifikačné číslo spisu:	2613211053
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:2613211053.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. R., bývajúceho v F., zastúpeného JUDr. Jurajom Procházkom, advokátom, so sídlom v Lakšárskej Novej Vsi č. 403, proti žalovaným 1/ J. R., bývajúceho v T. a 2/ G. R., bývajúceho v T., zastúpenému Mgr. Milanom Sadloňom, advokátom so sídlom v Senici, V. P. Tótha č. 30, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde v Senici pod sp. zn. 11 C 131/2013, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 2. decembra 2015 sp. zn. 11 Co 695/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 2. decembra 2015 sp. zn. 11 Co 695/2014 a uznesenie Krajského súdu v Trnave z 8. januára 2016 sp. zn. 11 Co 695/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. júna 2014 č. k. 11 C 131/2013-90 zamietol v celosti návrh žalobcu, ktorým sa na žalovaných domáhal určenia, že je vlastníkom garáže bez súpisného čísla, na parcele č. 588/4, zapísanej na LV č. XXXX pre obec a katastrálne územie T.. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyvodil záver, že návrh nebol podaný dôvodne. Sporná garáž bola postavená na pozemku, ktorý bol v čase jej výstavby v BSM manželov R. - J. a P., teda rodičov žalobcu. Stavebné a kolaudačné rozhodnutie a napokon aj zápis garáže do katastra nehnuteľností bol vykonaný na základe ich žiadosti. Žalobca sa bránil tým, že evidencia bola vedená na jeho rodičov len formálne, pretože boli vlastníkami pozemku. Jeho obrana pred súdom prvej inštancie neobstála, pretože už v čase výstavby spornej garáže žalobcovi nič nebránilo, aby sa už v čase povoľovania stavby stal stavebníkom a následne vlastníkom. Svedkyňa P. R. - matka žalobcu a žalovaného 2/, bývalá manželka žalovaného 1/ vypovedala, že garáž si stavala jej manžel, t. j. žalovaný 1/ pre seba a pretože boli v tom čase ešte manželia boli obaja zapísaní ako jej spoluvlastníci. Od roku 2002 do roku 2010, kedy svedkyňa darovala svoj podiel žalovanému 2/ teda nič nebránilo žalobcovi, resp. jeho rodičom, aby otázku vlastníckych vzťahov k spornej garáži dali do poriadku aj po právnej stránke. Žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, pretože nepreukázal súdu prvej inštancie, že by bol výlučným vlastníkom spornej garáže. Výsluchom svedkov, ktorých navrhol vypočuť ako aj listinnými dôkazmi a fotodokumentáciou, ktoré predložil len preukázal, že s a podieľal n a jej výstavbe a jej čiastočnom financovaní, a preto súd prvej inštancie návrh ako nedôvodný zamietol. O náhrade trov

konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a žalovanému 2/ priznal náhradu trov konania, žalovanému 1/ túto náhradu nepriznal, nakoľko si ju neuplatnil. Určil tak žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ sumu 373,06 eur za trovy právneho zastúpenia do rúk jeho právneho zástupcu.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 2. decembra 2015 č. k. 11 Co 695/2014-125 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že žalobca je vlastníkom garáže bez súpisného čísla na parcele č. 588/4, zapísanej v KN na LV č. XXXX pre obec a katastrálne územie T. v celosti. Výslovil, že o náhrade trov konania rozhodne samostatným uznesením. Mal za to, že súd prvej inštancie vo veci vykonal dostatočné dokazovanie na preukázanie skutkového stavu, avšak vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotil. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že stavebníkom garáže bol žalobca, ktorý si garáž fakticky postavil. Uvedené považoval odvolací súd za preukázané zisteným skutkovým stavom a tiež listinnými dôkazmi o kúpe stavebného materiálu na garáž. Za preukázané považoval odvolací súd aj skutočnosti ohľadne rodinnej situácie v čase výstavby garáže a po nej, keď žalobca býval u rodičov a hodlal tam aj zostať bývať, nakoľko ostatní súrodenci (okrem mentálne postihnutej sestry) už boli odsťahovaní a s jej výstavbou začal po návrate z vojenskej služby, kedy si kúpil auto. Svedkovia potvrdili, že nevedia kto financoval garáž, ale chodili pomáhať žalobcovi, ktorý ju stavil a zaujímal sa o kúpu materiálu. Žalobca predložil viaceré listinné dôkazy o kúpe materiálu na jej stavbu s tým, že nie je spravodlivé požadovať od neho, aby predložil doklady o nákupe všetkého použitého materiálu, a to vzhľadom na odstup času viac ako 10 rokov a na dobré rodinné vzťahy v dobe výstavby garáže. Matka žalobcu, v dobe výstavby garáže bezpodielová spoluvlastníčka pozemku pod garážou, nepredložila žiaden doklad o výstavbe, tvrdila, že garáž si stavil žalovaný 1/, teda jej manžel pre seba, čo však tento ako účastník konania poprel a tvrdil, že garáž si postavil žalobca za svoje peňažné prostriedky a pre svoju potrebu. Žalobca navyše garáž nerušene od roku 2002 do roku 2012 užíval. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd tak mal za preukázané, že stavebníkom garáže bol žalobca. Pri novovzniknutej stavbe možno považovať za kľúčový moment pre nadobudnutie vlastníckeho práva kolaudáciu. V danej veci však bolo stavebné povolenie aj kolaudačné rozhodnutie vydané na vlastníkov pozemku, na ktorom bola garáž postavená o čom žalobca mal vedomosť, no v tej dobe (výstavby a kolaudácie) voči tomu nemal výhrady, keďže býval s rodičmi, mienil s nimi zostať bývať, nikto mu v užívaní garáže nebránil a bolo to administratívne jednoduchšie a bezproblémovéjšie. Po dobu do roku 2012 nemal dôvod uvedenú situáciu riešiť, keďže až v tomto roku mu žalovaný 2/, ktorý sa stal spoluvlastníkom pozemku aj garáže po svojej matke znemožnil užívanie garáže, preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd následne samostatným uznesením z 8. januára 2016 č. k. 11 Co 695/2014-129 titulom náhrady trov konania určil žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom trov právneho zastúpenia sumu 587,75 eur a titulom iných trov sumu 199 eur.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. Mal za to, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil povrchno, nezaoberal sa všetkými vykonanými dôkazmi, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. Na základe vykonaného dokazovania odvolací súd dospel k odlišnému právnomu názoru ako súd prvej inštancie. Výpovede účastníkov konania a listinné dôkazy vyhodnotil tak, že svedčia v prospech žalobcu. Odvolacím súdom bolo podľa jeho tvrdenia porušené ústavou zaručené právo vlastníť majetok a právo na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobca je vlastníkom 1/2-ice garáže bez súpisného čísla na parc. č. 588/4 zapísanej v KN na LV č. XXXX pre obec a katastrálne územie T. a aby dovolací súd žalobu proti žalovanému 2/ zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania vo výške 662,71 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalovaného 2/.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu dovolateľa uviedol, že žalovaný 2/ nepredložil jediný hodnoverný dôkaz, ktorý by preukazoval jeho nepravdivé tvrdenia, a preto táto skutočnosť nemôže byť na ujmu jeho práv. Účastníkom konania bol daný široký priestor na predloženie relevantných dôkazov vzťahujúcich sa k prejednávanej veci. V žiadnom prípade nebolo žalovanému 2/ odňaté právo na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd reálne vyhodnotil dôkazy predložené účastníkmi konania v konaní na prvom stupni. Žalobca navrhuje, aby dovolací súd zamietol dovolanie a zaviazal žalovaného 2/ zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 74,58 eur.

5. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté

predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaný 2/) zastúpená advokátom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané, b e z nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že je potrebné ho zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (8. januára 2016), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného prechodného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 238 O.s.p.

8. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie žalovaného 2/ smerujúce proti zmeňujúcemu rozsudku, vyvolalo v danom prípade účinkov, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP) - dovolateľom napadnuté rozhodnutie bolo preto možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

9. Právny poriadok platný a účinný v čase podania dovolania ukladal dovolaciemu súdu (viď ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p.), aby aj ex offio posúdil, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd, ktoré boli taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

10. Vzhľadom na obsah dovolania najvyšší súd skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalovaného 2/ konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivé súdne konanie, resp. spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

11. Odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom žalovaný 2/ videl konkrétne v tom, že odvolací súd nesprávne interpretoval výsledky dokazovania pred súdom prvej inštancie, nezaoberal sa všetkými vykonanými dôkazmi, výpovede účastníkov konania a listinné dôkazy vyhodnotil tak, že svedčia v prospech žalobcu, a teda z takto vykonaného dokazovania vec nesprávne právne posúdil.

12. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok stojí na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy. Sudcov iný právny názor, než je názor účastníkov konania môže súd účastníkom v priebehu konania oznámiť.

Účelom oboznámenia účastníkov konania s tzv. predbežným právnym posúdením veci je zameranie dokazovania na sporné skutočnosti tak, aby sa vyslovený predbežný názor sudcu potvrdil alebo vyvrátil.

13. S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (novelou zákona č. 384/2008 Z.z.) v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. V tomto ustanovení je predpísaný postup odvolacieho súdu, ak sa domnieva, že nárok, ktorý je predmetom konania, treba posúdiť podľa iného zákona, než ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého zákona, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného paragrafu. Súčasne musí byť splnená zákonná podmienka, že je toto iné zákonné ustanovenie

rozhodujúce pre rozhodnutie veci. Ak sú súčasne splnené obidve zákonné podmienky, je odvolací súd povinný vyzvať účastníkov, aby sa vyjadrili k novej aplikácii tohto iného zákonného ustanovenia.

14. Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z.z., bolo týmto ustanovením v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Uvádza sa v nej, že účastník tak bude mať možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. Ustanovenie posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu.

15. Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia vecí“ vychádzajúci aj z § 213 ods. 2 O.s.p. súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností a to tým spôsobom, aby účastníci konania dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia veci. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010).

16. Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

17. V prejednávanej veci súd prvej inštalácie odôvodnil svoje rozhodnutie aj s poukazom na ustanovenie § 80 písm. c/ O.s.p., podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Z výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci súd prvej inštalácie vyvodil právny záver, že žaloba nebola podaná dôvodne. Uviedol, že naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O.s.p. sa viaže na konkrétny určovací petít a súvisí s vyriešením otázky, či sa so žalobou s daným petítom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty. Žalobca však podľa súdu prvej inštalácie neunesol dôkazné bremeno na takomto určení, pretože nepreukázal, že by bol výlučným vlastníkom spornej garáže.

18. Odvolací súd v porovnaní so súdom prvej inštalácie svoj zmeňujúci rozsudok založil na právnom názore odlišnom od vyššie uvedeného právneho názoru súdu prvej inštalácie, keď mal za to, že žalobcovi vznikol naliehavý právny záujem v súlade s ustanovením § 80 písm. c/ O.s.p. na určení svojho vlastníctva k spornej garáži. Odvolací súd mal za preukázané, že žalobca sa na základe dohody s rodičmi v čase výstavby garáže ako spoluvlastníkmi pozemku stal jej vlastníkom ako stavebník, no v súčasnosti sú v katastri nehnuteľností vedení ako spoluvlastníci garáže žalovaní 1/ a 2/, každý v podiele 1/2, a teda žalobca má naliehavý právny záujem v súlade s ustanovením § 80 písm. c/ O.s.p. na určení svojho vlastníctva. Odvolací súd tak návrh žalobcu považoval za dôvodný, pretože preukázal, že bol stavebníkom garáže.

19. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd považoval za rozhodujúce, že žalobca mal naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníctva k spornej garáži. V súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p. mal preto vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu ustanovenia o existencii naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku vyjadrili. Zo spisu ale nevyplýva, že by odvolací súd takto postupoval; žalovaným 1 / a 2 / nevytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k aplikácii predmetného ustanovenia. Jeho procesný postup v dôsledku toho vykazuje znaky vady konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

20. V zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd ďalej skúmal, či v konaní nedošlo k inej procesnej vade konania, majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Aj na vadu tejto povahy je totiž dovolací súd povinný prihliadnuť bez ohľadu na to, či na ňu dovolateľ (ne)poukázal. Najvyšší súd dospel v dovolacom konaní k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k takejto vade.

21. Tzv. inou vadou konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. sa rozumie error in procedendo - porušenie ustanovenia zákona upravujúceho konanie od začiatku až do skončenia (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 591/2012 zo 4. septembra 2013). V rozhodovacej praxi súdov sa pod tzv. inou vadou konania rozumelo najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to napríklad tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, nevykonanie dôkazu navrhnutého stranou na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od

skutkových záverov súdu prvej inštancie bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplývajú, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo a pod.

22. Procesné dokazovanie je procesným právom osobitne upravený postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorý slúži k utvoreniu poznatkov súdu o skutočnostiach dôležitých pre rozhodnutie, ktorých existencia alebo neexistencia zostala pochybná, a to taký postup, pri ktorom súd svojimi zmyslami poznáva určitú rozhodujúcu skutočnosť priamo alebo poznáva určité správy o tejto skutočnosti. Pri tomto postupe utvorené poznatky sa nazývajú skutkové poznatky a myšlienkový postup hodnotenia rozhodujúcich skutočností je skutkovým hodnotením.

23. Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotil podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Zásada voľného hodnotenia dôkazov sa neuplatnila v konaní na odvolacom súde vo vzťahu k dôkazom, ktoré odvolací súd nevykonával sám. Odvolací súd bol totiž v zásade viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie boli a sú aj po 1. júli 2016 preto značne obmedzené. Ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup bol (a je aj podľa nových procesných pravidiel) v súlade so zásadou priamosti a ústnosti sporového konania. Zásada priamosti a ústnosti má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Je tomu tak predovšetkým preto, že pri hodnotení dôkazov spolupôsobia popri vecnom obsahu výpovedí aj ďalšie skutočnosti, ktoré - hoci nie sú bez vplyvu na posúdenie vierohodnosti výpovedí - nemôžu byť vždy vyjadrené (zachytené) v zápisnici o pojednávaní. V odvolacom konaní je ale dôležitá aj iná stránka priamosti. Táto zásada totiž je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je teda zásada priamosti oproti súdu prvej inštancie ešte sprísnená. Pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu. Pokiaľ sa teda odvolací súd chce odchýliť od skutkového zistenia súdu prvej inštancie, ku ktorému dospel na základe pred ním bezprostredne vykonaného dokazovania, musí v súlade so zákonom zopakovať sám taký dôkaz spôsobom, ktorý určovali ustanovenia § 126 a § 131 ods. 1 O.s.p., a zadovážiť si tak rovnocenný (plnohodnotný, s rovnakou výpovednou hodnotou) podklad pre jeho prípadné odlišné hodnotenie. Bolo nepripustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k odlišnému záveru opodstatnenosti žaloby dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Pokiaľ tak postupoval, konal procesne nesprávne a jeho postup vykazoval znaky tzv. inej procesnej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 O.s.p.). Hodnotenie dôkazov bez toho, aby bol dôkaz vykonaný bol porušením aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (resp. čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd).

24. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj odlišné právne závery, ako súd prvej inštancie bez toho, aby vo veci vykonával potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Ak sa chcel odvolací súd odchýliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný poklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu. Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad v danej veci nepostupoval, keď v o svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil iný právny záver bez toho, aby doplnil alebo opakovával dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie.

25. Odvolací súd na pojednávaní dňa 11. novembra 2015 v zmysle zápisnice č. k. 11 Co 695/2014-116 uviedol, že právni zástupcovia a účastníci nemajú žiadne návrhy na doplnenie dokazovania. Následne oboznámil listinné dôkazy najmä výpis z LV č. XXXX č. 1. 4, fotografie garáže č. 1. 26, rozhodnutie o povolení stavby č. 1. 33, doklady o stavebnom sporení č. 1. 34-36, doklady o nákupe materiálu č. 1. 37-42, prehlásenie na kataster nehnuteľností č. 1. 57, listina o určení súpisného čísla č. 1. 58, geometrický

plán č. 1. 59, rozsudok Okresného súdu Senica sp. zn. 1 T 74/2010. Po vykonaní práva záverečnej reči vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku.

26. Obsah zápisnice z pojednávania svedčí o tom, že odvolací súd v skutočnosti nevykonával žiadne dokazovanie. Doplnením dokazovania alebo jeho zopakovaním, nie je totiž podanie správy o doterajšom priebehu konania povereným členom senátu, ani vyjadrenie účastníkov konania a ich právnych zástupcov k veci a tiež ani oboznámenie sa s dôkazmi a vykonanie práva záverečných rečí.

27. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že vychádzajúc z výsledkov pred ním vykonaného dokazovania (výsluchom účastníkov, výsluchom svedkov ako aj listinnými dôkazmi) dospel k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno na určení, pretože nepreukázal súdu prvej inštancie, že by bol výlučným vlastníkom spornej garáže, no žalobca len preukázal, že sa podieľal na jej výstavbe a čiastočnom financovaní a preto súd prvej inštancie návrh ako nedôvodný zamietol. Odvolací súd naopak konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci vykonával dostatočné dokazovanie na preukázanie skutkového stavu, avšak vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotil. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že stavebníkom garáže bol žalobca, ktorý si garáž fakticky postavil. Uvedené považoval odvolací súd za preukázané zisteným skutkovým stavom a tiež listinnými dôkazmi o kúpe stavebného materiálu na garáž. Odvolací súd tak z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery ako súd prvej inštancie bez toho, aby vo veci zopakoval dokazovanie. Podľa názoru dovolacieho súdu, ak sa chcel odvolací súd odchyliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie sám v potrebnom rozsahu opakovať (§ 213 ods. 3 O.s.p.) a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskeho súdneho konania (t. č. civilného sporového konania). Odvolací súd len na základe výsluchu účastníkov nemohol získať rovnocenný zákonný podklad pre iné hodnotenie skutkového stavu než ku ktorému dospel súd prvej inštancie. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením § 213 ods. 3 O.s.p., nakoľko sa odchyľil od jeho znenia, pričom zásadne poprel jeho účel a význam, v dôsledku čoho je konanie odvolacieho súdu postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

28. Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v danom prípade dovolateľ dovolaním opodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok ako aj uznesenie odvolacieho súdu [(závislý výrok - výrok o nároku na náhradu trov konania) § 439 písm. a/ CSP] zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalovaného 2/ uvedenými v dovolaní.

29. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.